

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokojece

Pravica do polne pokojnine

Iz zagrebškega lista za javne nameščenice in upokojece »Naš Glas« objavljamo v prevodu sledeči še zmerom aktualni članek, ki je izšel pred nedavnim časom.

»Po današnjem uradniškem zakonu pridobe državni in samoupravni uslužbenci v naši banovini pravico do osebne pokojnine po desetih, efektivno doslužbenih letih, pravico do polne pokojnine pa po 35 letih nepretrgane državne ali samoupravne aktivne službe. Ta zakonska določba ustreza težnjam javnih uslužbencev in je tudi v skladu z razmerami in gospodarskim sestavom sodobne družbe. Podobne določbe vsebujejo zakoni vseh naprednih držav in zdi se, da nikjer niti ne mislijo, da bi bilo treba spreminjati take zakonske predpise.

Pri nas se pa zadnji čas v zvezi s preureditvijo uradniških prejemkov prepreženo širijo glasovi, da stojimo pred izdajanjem takega novega uradniškega zakona, v katerem bodo te določbe spremenjene v škodo uradnikom. Prav zato smatramo, da je potrebno, da v tem vprašanju kot izrazito stanovski list spregovorimo nekaj besed, da bi najširše uradniške kroge in njihove strokovne organizacije opozorili na to vprašanje in da bi odločujoči opustili to škodljivo in nepotrebno spremembo uradniške zakonodaje.

Pravica do osebne pokojnine sploh in do polne osebne pokojnine je na navedeni način uredil in s tem v naši državi poenotil dotlej neenake določbe z raznih pravnih ozemelj uradniški zakon iz leta 1923. Prav isto načelo je prevzel sedanji zakon iz leta 1931. z nekimi omejitvami, tako da enotni predpisi o pravici do osebne pokojnine veljajo za vso državo že skoro pol drugo desetletje. V praksi se je pokazalo, da to načelo ustreza današnjim življenjskim razmeram in potrebam javnih uslužbencev, da se sklada s službenimi interesi in da ni škodljivo fiskalnim interesom države, če se izvaja strogo po zakonskih pogojih in skladno z dejanskimi potrebami dobe in razmer posameznikov.

Zdaj se pa pojavlja težnja, da bi se zaradi neprestanega naraščanja izdatkov za osebne in rodbinske pokojnine v državnem proračunu povišalo število službenih let, potrebnih za pridobitev osebne pokojnine, na petnajst oz. dvajset, za polno pokojnino pa na štirideset. Nekateri celo pravijo, češar pa nikakor ne verjamemo, da na 45 let efektivne službe. Na ta način mislijo, se bo znižala postavka za pokojninske izdatke ali vsaj ne bo več naraščala v dosednji progresiji, nevarni za ravnovesje državnega proračuna in za javne finance sploh.

S stališča skupnih uradniških interesov je treba tako spremembo uradniškega zakona odločno odkloniti kot nesocialno in nesodobno. Splošno je znano, kako važno je gospodarsko zavarovano uradništvo za pravilno funkcioniranje državnega upravnega aparata in s tem za vse gospodarsko, kulturno in politično življenje ljudstva. Znano je tudi, da se do danes še nikomur — če izvzamemo morebiti kratko razdobje po uveljavljenju uradniškega zakona iz leta 1931. — ni posrečilo, da bi v naši državi rešil to občutljivo stran uradniškega vprašanja, in da se vse prizadevanje organiziranega in neorganiziranega uradništva nanaša na izboljšanje in ureditev njegovega gospodarskega stanja, ki je tudi še zaradi splošne gospodarske stiske vsak dan hujše.

Če upoštevamo ta dejstva, ni upravičen noben ukrep, s katerim bi se to nezadovoljivo stanje še bolj poslabšalo. S tako reformo bi se pa to brez dvoma zgodilo. S petdesetim letom starosti je državni uslužbenec še sposoben za delo, toda njegova kapaciteta je že manjša. Po štiridesetih ali več letih službe je pa slaboten izčrpan starec, ki je zaradi dolgoletnega bivanja v nehygienskih uradnih prostorih običajno izgubil svoje zdravje in ni mogel doslužiti za polno pokojnino potrebnih let in moral predčasno v pokoj. Namesto, da bi tedaj užival zaslužen mir, se mora hudo mučiti, kako naj nadoknadi tisto, kar mu je bilo odvzeto od aktivnih prejemkov zaradi prezgodnjega odhoda v pokoj.

Niti tisti ljudje, ki pričenjajo služiti z dvajsetim letom starosti, ne bi mogli doslužiti polnih let po ti reformi, kako neki uradniki, ki zaradi šolanja pričenjajo služiti po štiri ali več let kesneje. To bi pomenilo izpostaviti uradnike in upokojece novim skrbem in zagreniti jim poslednje dni življenja. Mladim ljudem to ne bi bila pobuda, naj se posvete državni službi, vsem sposobnejšim aktivnim uslužbencem bi pa bil to povod, da bi bežali iz državne službe in prepustili mesta manj sposobnim in ne kvalificiranim, korupciji dostopnim uradnikom, ki bi si znali pomagati na drug način in katerih ne bi morile skrbeti za vsakdanjo službo in normalno življenje. Globoko smo prepričani, da bi tak ukrep v pravem pogledu zagnal uradništvo vsekakor za nekoliko stopenj nazaj in da bi bila pravna škoda mnogo večja od koristi, katero bi od takega nesocialnega ukrepa imel državni fiskus. Zato ni niti upravičeno, niti možno izdajati take ukrepe, ko se isti cilj in znižanje naraščajočih izdatkov za pokojnine more doseči drugače, o čemur bomo z najboljšim namenom govorili ob drugi priliki.

Naknadno znižanje pokojnin

Odločba splošne seje drž. sveta

Novi uradniški zakon iz leta 1931. predpisuje v 1. odst. § 341., da se odločbe o osebnih pokojninah, izdane po 1. januarju 1929., pri katerih se je v pokojninsko podlago vračunala tudi tako imenovana službena doklada, morajo v 6 mesecih (torej do konca septembra 1931.) spremeniti skladno z določbami §§ 123. in 124. u. z. Če bi bili tako ugotovljeni pokojninski prejemki manjši kakor dotedanji, se mora razlika odbiti od osebne drag. doklade.

Upravna oblastva pa — kakor mnogo drugih določb uradn. zak. — tega predpisa v določenem šestmesečnem roku v mnogih primerih niso izvršila. Izdajala so take odločbe mnogokrat dosti kesneje. Zaradi tega je

nastalo vprašanje, od kedaj veljajo take naknadne odločbe o znižanju pokojninskih prejemkov. Ali od dne izdaja, ali od 1. aprila 1931. kot dne, ko je stopil uradniški zakon v veljavo.

Da se to vprašanje enotno reši, je državni svet na svoji seji od 27. in 30. maja 1936., št. 15.165/36 odločil:

»V 1. odst. § 341. u. z. je predpisano: »Odločbe o osebnih pokojninah, izdane po 1. januarju 1929., pri katerih je vzeta za posojninsko podlago tudi službena doklada, se morajo v 6 mesecih od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, spraviti v sklad z odredbami §§ 123. in 124. tega zakona, in sicer tako, da je ugotoviti, koliko bi znašali pokojninski prejemki, če se uporabijo odstotki iz §§ 123. in 124. Kolikor bi tako

ugotovljeni pokojninski prejemki bili manjši od pokojninskih prejemkov, ki so pripadali upokojenemu uslužbencu do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, se mora razlika odbiti od osebne draginske doklade.« Po tem predpisu se morajo pregledati in spraviti v sklad s §§ 123. in 124. samo tiste osebne pokojnine, odmerjene po 1. januarju 1929., ki so višje, kot bi mogle biti po §§ 123. 124. tega zakona, kar pomeni, da ta pregled vselej izzove znižanje pokojnine. Po tem se odločba o tem izdaja po stanju na dan uveljavljanja tega zakona, t. j. na dan 1. aprila 1931., kar ima za posledico, da morajo novi pokojninski prejemki teči od tega dne. Končno se mora odločba o pregledu izdati v roku 6 mesecev od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, torej najkasneje do 1. oktobra 1931. Tudi kadar je odločba izdana popolnoma po tem zakonskem predpisu, torej tudi v predpisanem roku, teko znižani pokojninski prejemki od 1. aprila 1931. To pa v primeru, kadar je odločba izdana po 1. aprilu 1931., ustvarja obveznost dotičnega upokojenca za vrnitev razlike med prejšnjimi in novimi prejemki za čas od 1. aprila do izdaja odločbe. Vendar če pristojno oblastvo odločbe ne izda v šestmesečnem roku, katerega zakon predpisuje, torej do 1. oktobra 1931., temveč kesneje, nastane vprašanje, od katerega dne bo taka odločba veljala oz. ali bo upokojenec dolžan tudi takrat vračati razliko med prejšnjimi in novimi pokojninskimi prejemki za čas od 1. aprila 1931.

Pri tem vprašanju je treba predvsem poudariti, da je težišče, torej glavni del 1. odst. § 341. v predpisu o pregledu prejšnjih osebnih pokojnin in da se spravijo v sklad §§ 123. in 124. Druge odredbe iz tega predpisa: o roku in o početku veljavnosti odločbe so postranskega pomena nasproti spredaj navedenim kot glavnim in pridejo v poštev šele kot posledica izvršitve tiste prve in glavne odredbe. To spet pomeni, da zamuditev roka ne more imeti vpliva niti ne onemogočiti izvršitve glavnega posla. Zato opustitev izdaja odločbe o reviziji v predpisanem roku ne odpravlja obveznosti oblastva, da tako odločbo vseeno izda, niti ni upokojenec s tem pridobil pravice, da se prej odmerjena pokojnina ne bi smela popraviti, temveč traja ta dolžnost za oblastvo še naprej, kakor tudi dolžnost upokojenca, da trpi popravilo pokojnine. Po tem se more odločba o pregledu izdati tudi po predpisanem roku, torej po 1. oktobru 1931. Toda

v tem primeru ostane odredba o roku iz 1. odst. § 341. neizvršena. Kakor je spredaj navedeno, pa povzroča ta pregled vselej znižanje pokojninskih prejemkov in ustvarja obveznost upokojenca za vrnitev razlike med prejšnjimi in novimi prejemki za dobo od 1. aprila 1931. do izdaja odločbe o reviziji. Ta razlika bi pa bila vse večja, kolikor bi se odločba kesneje izdala. Ta okolnost pa kaže na razlog, zakaj se je predpisal rok za revizijo, ki obstoji v težnji, da se prepreči možnost, da bi upokojenci morali vračati velike vsote na račun razlike. Predpis o roku stoji torej v zvezi s pričetkom delovanja odločbe v tem smislu, da se mora revizija, če naj ima učinek od 1. aprila 1931., izvršiti v roku 6 mesecev od uveljavljanja novega zakona, torej do 1. oktobra 1931. Načeloma deluje vsaka odločba za naprej, ne pa tudi retroaktivno, razen primerov, kjer je s posebnim zakonom predpisano nasprotno. Z ozirom na to bi odločba o reviziji delovala samo od dne izdaja, če ne bi bilo z zakonom nasprotno predpisano, kakor je to v 1. odst. § 341. u. z. Toda, ker sta v tem predpisu določitev roka in pričetek učinkovanja odločbe o reviziji v zvezi, oz. ker je rok predpisan v spredaj navedenem namenu, pomeni to, da je retroaktivno delovanje revizije zvezano s pogojem, da se odločba izda v predpisanem roku. Toda, če odločba ni bila izdana v 6 mesečnem roku, tedaj jo je smatrati kot čin, s katerim je izvršena samo tista poveljavna odredba iz 1. odst. § 341. o reviziji, ne pa tudi tista o roku, s čimer je izključena v tem primeru tudi druga specialna odredba o pričetku učinkovanja. Zaradi tega je pri taki odločbi glede vprašanja o pričetku delovanja treba uporabiti splošno načelo, to se pravi, da taka odločba more delovati samo od dneva, ko je bila izdana.

Iz teh razlogov je splošna seja drž. sveta izdala to

odločbo

o razumevanju 1. odst. § 341. u. z.:

»Po 1. odst. § 341. urad. zakona od 1. aprila 1931. so bila upravna oblastva dolžna, da v roku 6 mesecev od dne uveljavljanja uradniškega zakona izdajo zadevne odločbe o znižanju pokojninskih prejemkov. Če pa upravna oblastva izdajo odločbe po 1. odst. § 341. u. z. po določenem roku 6 mesecev, tedaj imajo te odločbe veljavo samo od dne izdaja odločbe za naprej, nimajo pa retroaktivne moči za minuli čas.«

Davek na poslovni promet

(s posebnim ozirom na upravno stroko)

Za blago, ki je nabavljeno iz inozemstva, je trgovec, ki je blago uvozil, dolžan ob prodaji tega blaga v fakturi označiti, da je skupni in luksuzni davek plačan na carinarnici (brez navedbe vsote plačanega davka). Prav tako je dolžan tudi grosist, kadar proda blago detajlistu na fakturi navesti, da je skupni in luksuzni davek na poslovni promet plačan pri proizvajalcu. Poleg tega mora grosist v fakturi ločeno označiti tudi vsoto plačanega skupnega in luksuznega davka. Kdor ne postopa tako, o njem velja, da za dotični promet ni plačal davka. Kupec, ki sprejme blago brez računa ali brez zaračunane davka, plača za dotično blago skupni davek na poslovni promet, kakor da je blago sam proizvedel.

Davka na poslovni promet so prosti le kmetovalci za svoje osnovne proizvode. Koga je smatrati za kmetovalca nam pove § 6 zak. o zaščiti kmetov. Kmetovalci pa, ki poleg kmetijstva izvršujejo še kako drugo obrt: na pr.

gostilniško, mesarsko itd. so poleg zakola kupljene živine zavezani skupnemu davku tudi še za zakol doma zrejene živine, četudi del mesa porabijo za lastno gospodinjstvo. Prav tako je prodaja mesa itd. s strani kmetovalcev zavezana skup. davku, če ta prodaja presega obseg običajnega kmetijstva.

Skupnega in luksuznega davka drž. in samoupravna oblastva ob poravnavi fakture ne odtegujejo.

Radi boljšega pregleda in lažjega pojmovanja davka na poslovni promet naj služi sledeča skica:

I. Na storitve (usluge) se plačuje 2½% splošni davek na poslovni promet. Kadar je storitev zvezana z materialom je paziti: a) če je izvrševalec storitve predelal material ali je le njegova dobavitelj (proizvodnik) na pr. vrtar, b) če je ta material zavezan 2½% sploš. davku na poslovni promet. Kadar oseba, ki ji je izročen izvesten po-

sel, uporablja pri izdelku svoj material brez predelave, plača 2½% splošni davek na poslovni promet od celega zneska. Podjetnik, ki prevzame zgradbo mostu, ceste, poslopja itd., bo plačal 2½% splošni davek na poslovni promet, ker ti predmeti (most, cesta, poslopje) niso navedeni v tarifi skupnega davka, dasiravno so njihovi sestavni deli (cement, železo, opeka, les) zavezani skup. davku. Tu ne pride v poštev dobava teh predmetov, marveč izgotovitev popolnega novega predmeta. Mehanik, ki popravi pisalni stroj, pa pri tem izmenja kak sestavni del plača 2½% sploš. davek s a m o od vrednosti

storitve, ker ni stroja pri tem nič ali pa samo malenkostno predelal.

II. Kadar se predelava material, ki je zavezan skup. davku, se plača skup. davek po tarifi o skup. davku na poslovni promet. Sem spadajo izdelki čevljarjev, sedlarjev, tapetnikov, kolarjev, mizarjev, steklarjev, slikarjev, ličarjev, pleskarjev, krojačev, mlinarjev itd.

Davka na poslovni promet so prostote tiskarne, ker je tiskarski posel obsežen že v skup. davku na karton in papir (tar. post. 557—563). Iz istega vzroka so tega davka prosti tudi knjigovezi (tar. post. 581—582). (Konec.)

Naša srednješolska politika

Ker se je ugotovilo, da je dotok dijakov na srednje šole iz leta do leta večji, kar zahteva ustanavljanje novih srednjih šol, je prosvetno ministrstvo začelo proučevati to vprašanje. Pokazalo se je namreč tudi, da so pogoji za pouk v posameznih srednjih šolah zelo neenaki, kakor so tudi rezultati srednješolske vzgoje močno različni, kar dokazuje popolnoma neenaka stopnja formalne izobrazbe dijakov, ki zapuščajo srednje šole. Ugotovilo se je tudi, da je med srednjimi šolami prav mnogo takih, ki svoje naloge ne dosežajo ali pa le deloma, in da so celo ti manj vredni zavodi v večini.

Ta vprašanja so zelo važna tako za vso našo srednješolsko in visokošolsko učno politiko, kakor tudi za stanje prosvete v naši državi sploh. Zlasti so posledice slabih oz. neprijemnih srednjih šol zelo hude tudi s socialnega vidika. Ves dosedanj način srednješolske vzgoje pri nas je imel kot poslednji cilj omogočitev kar največjemu številu absolventov, da izpolnijo pogoje, potrebne za sprejem v državno ali drugo javno službo. Ker se je pa zlasti v zadnjem času pokazalo, da je prosilcev za službe zmeraj več in da imajo vsi z zakonom predpisano šolsko izobrazbo — čeprav je pomanjkljiva in za opravljanje tudi te službe le malo primerna, ali pa sploh brez koristi —, prostih službenih mest pa manj, je treba tudi z vidika zaposlitve srednješolskih absolventov nekaj ukreiniti. Isto velja v neki meri tudi za dovršene dijake visokih šol.

Med potrebo države in drugih javnopravnih teles po novih delovnih močeh med številom kandidatov s srednješolsko ali z univerzitetno izobrazbo je očitno nesorazmerje, ki stalno narašča. Če bo prišlo pa do redukcij službenih mest v javni upravi, se bo to

razmerje še poslabšalo za mlade intelektualce, od katerih stotine in tisoči čakajo na službo, nekateri že po več let, mnogi sploh brez upa, da bi kdaj dosegli zaposlitev, ustrezajočo svojim posebnim strokovnim kvalifikacijam. Število teh nezaposlenih mladih ljudi, ki z dovršenimi izpiti ne morejo priti do kruha, se stalno veča. Med njimi se poraja obup in nerazpoloženje, ker prisiljeno brezdelje rodi le zle posledice. Njihovo življenje je zagrenjeno že v početku, kar pa pomeni spet veliko moralno in gmotno škodo za celoto, a največjo škodo trpe seveda njihove družine in oni sami.

Med temi absolventi srednjih šol in vseučilišč jih je veliko število, ki bi se morebiti mogli še lotiti kakšnega drugega posla pri zasebnih podjetjih ali drugod. Vendar večina izmed njih želi na vsak način priti v državno ali sicer javno službo, ki jih vabi in mami s svojo navidezno stalnostjo, s prav tako le navidez lahko in neodgovorno službo, zlasti pa z upanjem na bodočo pokojnino. To napačno mišljenje, ki precenjuje vrednost in pomen javne službe, je glavni razlog, da mladi intelektualci tako vztrajno skušajo doseči zaposlitev v državni ali samupravni službi. Sicer so res med njimi nekatere skupine, ki drugod službe sploh ne morejo najti, ker so se že od početka posvetili nekemu posebnemu poklicu, ki ga je izven okvira državne službe skoro nemogoče izvrševati. To so predvsem absolventi učiteljskih in raznih strok filozofske vede, ki se predavajo na univerzi. Med temi jih je več tisoč brez posla in čakajo mnogi na službo že dolga leta.

Vsa ta važna, še nerešena vprašanja so bila povod, da je na nedavni seji glavnega prosvetnega sveta, ki se je vršila v Beogradu, prosvetni mini-

ster pozval člane te korporacije, naj mu podajo strokovno mišljenje glede naslednjih vprašanj, hkrati naj mu pa tudi stavijo svoje predloge, kako naj bi se ta vprašanja rešila, da bo ugodeno potrebam šolske uprave in da bo absolventom srednjih šol in univerz omogočeno, da pravilno izkoristijo uspehe svojega studija. Vprašanja so sledeča:

1. Kako naj se uredi preveliki dotok učencev v naše srednje šole?
2. Ali ne bi bilo treba izvesti nekakšno selekcijo (izbiro) učencev na naših srednjih šolah ob zaključku tretjega in šestega razreda, in kako?
3. Ali naj se višji tečajni izpiti (velika matura) polagajo še naprej na

posameznih srednjih šolah, kakor doslej, ali naj se opravljajo skupno za vse srednje šole v eni banovini na sedežu banovine, ali celo samo v mestih, kjer so univerze?

4. Ali je treba spremeniti tudi vsebino in obseg višjega tečajnega izpita, in sicer v tem smislu, da se namesto dosedanjega ustno-pismenega izpita opravlja samo pismeni izpit? Ali bi bilo treba spremeniti sedanji način sestavljanja maturitetnih komisij in končno ali ne bi bilo treba izvršiti selekcijo (prebiranje) slušateljev na naših univerzah, in kako naj bi se ta selekcija pravilno izvršila? —

Ko bodo znani rezultati te ankete, bomo o njih spet poročali.

Stanovanjsko vprašanje na Dunaju

Že nekajkrat je naš list poročal, kako slabe, naravnost obupne so postale v zadnjih letih stanovanjske razmere na Dunaju, kjer že pred vojno v tem pogledu ni bilo posebno dobro poskrbljeno. Po razpadu monarhije se je pa seveda — če izvajamo konjunkturna leta po vojni — položaj pričel slabšati, ker je pač gospodarska kriza zajela najširše sloje prebivalstva. Prejšnje socialno-demokratske občinske uprave so z velikopotezno stanovanjsko politiko skušale odpraviti pomanjkanje stanovanj, in v ta namen zgradile skoro 40.000 novih stanovanj v ogromnih, vzornih občinskih zgradbah, vendar vsa ta javna stavbna delavnost ni mogla nadomestiti zasebne, ki je skoro popolnoma prenehala zlasti na tem polju.

Nedavno je objavil neki dunajski gospodarski list več razprav, v katerih je zagovarjal potrebo zidanja malih družinskih hišic z enim ali največ dvema stanovanjema. Ta stavbna politika naj bi se izvrševala z javno pomočjo in v združni obliki. V utemeljevanje je list navajal razne tehtne razloge in jih podkrepil z uradnimi statističnimi podatki. Iz teh objavljamo nekaj zanimivih števil.

Ozemlje dunajske občine obsega 278 km², od teh je pa komaj 42 km² (t. j. 15%) zahidanega sveta, približno 120 km², t. j. 28% pa pokrivajo javna pota, trgi, parki, železniške proge, kanali, reke in pokopališča. Od celotnega občinskega ozemlja ga je torej 158 km² za zidanje še na razpolago.

Dunaj je postal velemesto, ko je bil glavno mesto države, ki je štela nad 50 milijonov prebivalcev, zdaj je pa mnogo preveliko središče za državo, ki ima brez prestolnice komaj

4.700.000 prebivalcev. Zato ni misliti, da bi mesto moglo v doglednem času narasti z dotokom priseljencev iz avstrijskega državnega ozemlja. Da se pa Dunaj tudi s prirodnim prirastkom prebivalstva ne more povečati, pa kaže statistika. Niso zaman dejali, da je Dunaj postal »mesto, ki na vsem svetu najhitreje umira«.

Zdaj so na Dunaju 54.703 stanovanjske hiše, ki imajo 613.436 stanovanj. Od teh je malih stanovanj, ki imajo samo po en ali dva prostora, v katerih je mogoče stanovati, 441.388, t. j. 72% vseh stanovanj. V teh malih stanovanjih je 1.244.700 prebivalcev, t. j. 67% vsega prebivalstva. — Srednjih stanovanj z največ po tremi stanovanjskimi prostori, je 148.567, t. j. 24% vseh. V njih stanuje 503.600 ljudi, t. j. 27% vsega prebivalstva. — Velikih stanovanj, ki imajo več kot tri prostore, je samo 23.481, t. j. 4% vseh. V teh velikih stanovanjih je 111.500 stanovalcev, kar znaša 6% prebivalstva.

Videti je torej, da živi dunajsko prebivalstvo v zelo slabih stanovanjskih razmerah. Skoro tri četrtine vseh Dunajčanov stanujejo v malih in najmanjših stanovanjih, ki so tudi higien-sko zelo slaba. Na drugi strani pa kaže statistika, da je še zadosti stavbišč na razpolago in da je mogoče zidati na široko, ker je praznega prostora še dovolj. Zato skušajo doseči, da bi se na Dunaju v bodoče zidale majhne, družinske stanovanjske stavbe, kar bi bilo iz zdravstvenih razlogov vsekakor priporočljivo.

Ze zadnjič smo objavili žalostno statistiko o stanovanjskih razmerah v malih in najmanjših dunajskih stanovanjih. Občinska mladinska oskrba

H. J. Bonsack:

Zamenjava

James Legrange, velikan med draguljarji iz Rue de la Paix, se je naslonil v kot svojega oddelka v spalnem vozu in čakal na znamenje za odhod. Takoj bo temni kolodvor v Nizzi za njim in po noči, ki jo bo po vsi verjetnosti dobro prespal, bo drugo jutro zagledal Pariz, ki se dviga iz jutranjih meglic.

Kupčija je bila sijajna in prav ugoden je bil trenutek, ko je odkupil Italijanki, ki je izgubila ves svoj denar na ruleti, njen čudoviti nakit. V Nizzi in Monte Carlu so se dale pač ujeti najboljše priložnosti za kupčijo. Zdaj je ležal v mreži nad njim mali kovčeg iz krokodiljega usnja in v njem dragocena vsebina.

Ko se je vlak pridružen škripaje začel premikati, je vstal James Legrange, da bi mu strežaj med tem spremenil oddelek v spalnico. Stopil je na hodnik, da pokadi cigareto. Prav tisti trenutek je izginila črna oblečena dama v drugi oddelek na desni. Navzlic kratki tenčici se je Legrangeu zadelo, da vidi svojo Italijanko iz hotela Ruhl. Torej se je vendarle končno spametovala in zapustila Nizzo, dasi je imela v žepu visoko kupnino.

James Legrange je čakal. Po dobri četrtr ure je tudi ona stopila na hodnik. Spoznala ga je, zardela prav do črne kodrčka na čelu, nato pa je pristopila k njemu. Legrange se je v tistem trenutku razveselil, ko je zagledal v brušenem steklu svojega oddelka svoj lepo rezani obraz in rahlo osivela senca. Bil je zadovoljen sam s seboj.

Rekla mu je, da se mora peljati v Pariz, kjer edino bi mogla morda najti toliko denarja, da se lahko dostojno vrne domov. Ko so se pojavile prve hiše v Cannesu, je bil pogovor že v najlepšem teku in malo pred postajo sta že govorila o njenih, zdaj njegovih draguljih.

Legrance jo je prosil, naj mu vendar pove svoje ime. V Nizzi je seveda popolnoma razumel, da je hotela ostati nepoznana, ko sta med popoldansko čajanko sklenila kupčijo. V Nizzi je bilo to seveda umevno samo po sebi, toda zdaj? Malo ne do Marseilla jo je prosil, nato je, ker ga je ujezilo, da se brani, hitreje kot bi bil mogel pomisliti, nejevoljen vzkliknil:

»Potem mi pa vsaj dovolite, milostljiva, da vam povem svoje ime: Marineau, draguljar, kakor vam je že dejal vratar, ki vas je napotil k meni, ker sem bil slučajno ravno v Nizzi.«

Zakaj je James Legrange imenoval ravno ime vlega debelega Marineaua, najbrž niti sam ni prav vedel, toda zdelo se mu je, da bo stvar prav zabavna, če se gresta oba skrivalnice. Marineau je bil zaradi te zlorabe morda malce jezil, tako do prihodnje velike kupčije, h kateri bi pač njega, Jamesa Legrangea, potem pač moral pritegniti.

Za Marseilleom ga je jeza že minula in pred Lyonom je svojo lepo »igralko« povabil na čašo šampanjca. V vsem vozu je vladala še najgloblja tišina, samo onadva sta še sedela, in med tem ko je šumelo v kozarcih, je Legrange užival ob pogledu na nežne glečnje in nožico v čevljih iz črnega mehkega usnja, ki se je živčno pozibavala.

Malo pred Maconom so se vrata oddelka št. 5 zaprla in v št. 7 je gorela luč do Pariza, ker pač ni bilo nikogar, ki bi jo bil ugasnil. Ko so kolesa ropotala po omrežju tirov pred Parizom, ga je »neznanka« zadnjič poljubila v slovo. Vlak je obstal in James Legrange je gledal, kako je izstopila in še za njo, dokler ni izginila z nosačem pri izhodu. Smehljal se je in se pričel odpravljati za odhod. Samogibno je segel v mrežo. Ušla mu je kletvica, draguljev ni bilo več!

Z dolgimi skoki je zdirjal k načelniku postaje in mu naznanil tatvino. Ker se je bal, da se zaplete v dolgotrajno preiskavo, je zamolčal nočno poznanstvo in besno se-

del v taksi, ki ga je odpeljal naravnost v trgovino.

Le redkokdaj je osebe tvrdke James J. K. Legrange videlo svojega predstojnika, da bi sedel tako slabe volje v pisarni. Ko mu je vratar malo pred dvanaajsto javil stranko, ki je hotela govoriti osebno z njim, se je le z nejevoljo dvignil. Toda trgovina ima končno prednost pred ostalim. Stopil je proti vratom in ravno ko je hotel zagrabiti za kljuko, da odpre vrata, je zaslišal »njen« glas, ki je dejal:

»Prihajam naravnost h gospodu Legrangeu, katerega so mi označili za največjega draguljarja tod, in o katerem zato mislim, da se bo zanimal za moj nakit.«

Čisto počasi je Legrange odprl vrata. Ker je bil gotov svojega plena, se je smehljal priklonil. Pogled iz njenih temnih oči — in kovčeg z nakitom ji je padel iz rok. »Marineau« je bila edina beseda, ki jo je sploh kdo izpregovoril. Nato se je Italijanka obrnila, z največjo naglico odprla vrata in izginila v ulični gneči, preden se je Legrange prebudil iz otrplosti.

Dragulji so ležali raztreseni po tleh, in nad njimi kovčeg.

Legrance ga je pobral in se smehljal. Med tem, ko je pobiral spet dobljeni zaklad, je zatrdno sklenil, da se bo v bodoče v podobnih primerih, če bi se še kaj sličnega pripetilo, vselej imenoval Marineau.

»Da mi je ime James Legrange, to je pa prav posebna, čisto osebna njena smola,« je dejal sijajne volje!

G. Milburn:

Predraga, predraga!

Preden se je začel šunder zaradi petroleja, je bil brzoglavni urad na kolodvoru, ki je bil približno pol milje oddaljen od poslovnega mestnega okraja. Ko so pa našli petrolejske vrelce, je uredila Western Union poseben brzoglavni urad na Broadwayu.

Telefatska družba je pošiljala k nam neizkušene telegrafiste, da so se izučili na tem malem uradu. Navadno so bila to dekleta, toda nekega dne je poslala družba mladega moža, po imenu Curtisa Greya za vodjo urada na Broadwayu.

Curt Grey je bil visokorasel, čeden fant, izredno okusno oblečen in zelo ljubezniv. Prav lahko se je dalo z njim občevati, toda bil je iz velemesta in naši moški ga niso nič prav marali.

Curt je stanoval in se hranil v Kentucky Colonel-Hotelu in g ospa Cobbova, lastnikova žena, je izjavila, da ni še nikoli poznala dostojnejšega in vljudnejšega mladenciča.

Na nekem plesnem večeru v plesišču Louvre na Severnem Broadwayu se je Curt spoznal z Elsie Shulingkampovo. Elsie je stanovala v Red Arrowu. Toda imela je za oboževalca nekega petrolejca, G. H. Scotta, ki je tiste čase živel v našem mestu. Zato je pogostoma prihajala k nam in hodila z njim na plesne večere.

G. W. Scott ni bil več mlad, imel je pa velik, razkošen avto znamke Marmon in ni gledal na denar. Po večini so ljudje trdili, da je Elsie njegova ljubica. Zakaj, že preden se je Scott pojavil v našem mestu, je bila precej lahkomišelnica.

Tisti večer, ko je Curtis Grey spoznal Elsie, se je sporekla s starim Scottom. Plesala je nekajkrat s Curtom in ko je hotela domov, je bil mladi fant že čez glavo zaljubljen vanjo. Scott se je bil s svojim avtom že odpeljal in je očitno pustil Elsie na cedilu. Ko jo je Curt poprosil, če jo sme s svojim Fordom odpeljati domov, je dovolila.

Zapeljal jo je tistih enajst milj do Red Arrowa in ko se je kasno ponoči vrnil v svojo hotelsko sobo, je bil od same zaljubljenosti popolnoma bebast. Prepričan je bil, da je zdaj našel idealno žensko. Med vožnjo se je ni bil niti dotaknil, niti za slovo in lahkonč je ni poljubil. Vedel ni, kako daleč sme pri Elsie iti.

je ugotovila pri 67.524 nadzorovanih otrocih, ki stanujejo v 35.000 stanovanjih, da skoro polovica otrok, točno 30.652, nima niti lastne postelje. To je vsekakor obupna družabna slika vlemesta.

Če naj ima vsaka družina lastno, ločeno stanovanje, bo treba na Dunaju za prihodnja štiri leta preskrbeti vsako leto po 10.000 novih stanovanj. Da je ta napoved pravilna, kažejo dejstva, da se za 200 praznih stanovanj v občinskih hišah poteguje približno 40.000 prosičev. Med temi je občinski socialni urad 7000 prosičev označil za

posebnega vpoštevanja vredne, 2000 primerov med njimi je pa izredno nujnih.

Iz teh kratkih podatkov sledi, da so stanovanjske razmere na Dunaju za ogromno večino prebivalstva kar obupne. Na drugi strani je pa videti, da drugod po svetu stanovanjskemu problemu posvečajo vso pozornost, katero zasluži, in da tudi skušajo s primernimi ukrepi doseči, da se reši to vprašanje v ugodnem smislu za večino prebivalstva, t. j. za stanovanjske namenjke.

Neverjetno pa resnično

Iz beograjske »Jugoslov. pošte«, glasila Združenja p. t. t. uradnikov, objavljamo sledečo sličico, ki nazorno kaže nepričakovane učinke uredbe o dokladah, zlasti z ozirom na določbe o rodbinskih dokladi za ženo in otroke. Objavljamo sledeči odlomek v prevodu:

»Imam tri otroke, za katere prejemam družinsko doklado. Moja žena je zasebna uradnica in dobiva na mesec 760 Din plače, jaz pa imam prejemke uradnika IX. skupine.

Pred nekaj meseci sem bil po službeni potrebi prestavljen v drug kraj in zdaj s svojo družino ne živim več v skupnem gospodinjstvu.

Kdor ve, kakšno je življenje na dve strani, mu bo moj položaj jasen.

Dokler sem živel skupaj z ženo, so mi nakazovali za tri otroke po 80 dinarjev rodbinske doklade na mesec. Do večje doklade nisem upravičen po uredbi, ker ima žena zaslužek in živimo v skupnem gospodinjstvu.

Po premestitvi sem zaprosil, naj se mi poviša doklada za otroke, ker zaradi službenih potreb ne živim z družino v skupnem gospodinjstvu. Prejel sem odgovor, da nimam pravice do tega, ker se v takih primerih doklada zviša samo tistim zakoncem, ki žive narazen zaradi zakonskih razprtij.

Kakšna je vendar ta stvar?

Uradnik III/2. položajne skupine ima ženo, ki prejema od lastne palače okroglo 14.000 Din dohodkov na mesec. Žive skupno v lastni palači in imata tudi onadva tri male otroke. Za otroke prejema ta uradnik po 130 Din na mesec.

Verjetno je, da ne boste verjeli, da je to res. Ustno smo se informirali pri pristojnih v fin. ministrstvu, in pojasnili so nam, da uredba takih primerov ne navaja in da je torej v takih primerih treba izplačevati najvišjo doklado.

Vestnik

Na sodelovanje vnovič vabimo vse aktivne in upokojene tovariše vseh strok, ki imajo kaj povedati javnosti o naših težnjah in težavah. Čim več bo dopisov iz raznih panog službe, tem zanimivejši bo list in laže bo izpolnjeval svojo nalogo, ki je prav v teh časih še posebno pomembna. Torej, kdor je dobre volje, naj se pridruži našemu sotrudniškemu krogu.

Zakon o sodnikih. Ministrstvo za pravosodje je sestavilo osnutek zakona o sodnikih in ga dostavila vsem članom vlade. Ti so ga pregledali in proučili in ga vrnili justičnemu ministru. Ko osnutek vlada na

Obleke kemično čisti, barva, pilslra in lika tovarna J. O. S. R. E. I. C. H.

Se tisto noč je sedel in napisal ljubavno pismo Elsie. Toda namesto da bi bil napisal pravo ljubavno pismo, je le pokrtil celo stran hotelskega pisemskega papirja z isto besedo: »Predraga, predraga, predraga, predraga, predraga...« Nato je to grmado »predragih« vtaknil v ovitek, napisal naslov in še ponoči oddal pismo na pošti.

Drugo jutro je Curtis Grey zalezal in je prišel prekasno k zajtrku. Bilo je že osem in moral bi biti že v brzojavnem uradu. Tako je zdaj sedel tod in čakal na ovseno kašo.

Za sosednjo mizo sta lepo počasi zajtrkovala stari Scott in Bill Slocum.

»Saj ste videti danes kakor stara razbita barka,« je dejal Bill Slocum staremu Scottu.

»Tako? No, seveda, sinoči sem prišel s tisto punčko zaradi nekaj besedi navzkriž.« »Stari postajate Scottie, v »Policijskem glasniku« bi morali malo pogledati med oglasi zaradi izgubljene moške sile.«

»Ne, ni šlo za to. Sinoči se je na plesišcu razjezila zaradi nečesa, in ko sem odšel, da ga popijem kozarček, se je z nekakšnim falotom odpeljala v njegovem Fordu. Toda peljal sem se v Red Arrow in se pobotal z njo. Šele ob štirih zjutraj sem se vrnil.«

»Kaj pa vam je? Ne boste jedli ovsenne kaše?« je Lizzie Clemmons, natakariča, začudeno vprašala Curta.

»Ne bom,« je dejal Curt in odšel iz jedilnice.

Šel je naravnost na pošto in skušal dobiti svoje pismo, poslano Elsie, nazaj. Opisal ga je poštnemu predstojniku Elderju. Toda poštni predstojnik je izavil, da je pismo že odšlo z vlakom ob sedmih pet minut.

Curt je odposlal brzojav poštnemu predstojniku v Red Arrow. Toda bilo je že prekasno. Elsie je pismo že prejela.

Elsie se je zdelo ljubavno pismo, v katerem ni bilo druge besede razen »Predraga« tako smešno, da ga je zvečer po-

svoji seji sprejme, bo izročen narodni skupščini v obravnavanje. Če bo le-ta svoje delo opravila brez zavlačevanja, je upati, da bodo sodniki imeli že kmalu nov zakon, ki bo v skladu z nedavno uveljavljenimi določbami o službeni nepremakljivosti in stalnosti.

Izraba letnega odmora. Prometno ministrstvo je izdalo pojasnilo k § 87. zak. o drž. prom. osebju glede izrabe rednih letnih odmorov. Ta razlaga se glasi: »V kole-darskem letu neizrabljeni letni odmor, katerega uslužbenec iz kakršnihkoli razlogov med letom ni mogel izrabiti, se ne more prenesti na prihodnje leto.« Svoječas je namreč bil pri železnici običaj, da je mogel tak uslužbenec svoj dopust izkoristiti tudi v prihodnjem letu.

kazala G. W. Scottu. Scott ga je prebral, se zakrohotal in se je glasno tolkel po stegnih. »To pa vzamem seboj,« je rekel in vtaknil pismo v prsni žep.

»Ne, vrni mi ga,« je zaklicala Elsie.

»Spusti me, sicer ti že tako pripeljem!«

Curt Grey je vsak dan opoldne zaprl brzojavni urad in se je vrnil šele proti eni. Med tem časom je pa postopal po trgu in okoli rotovža.

Tri dni nato, ko je odposlal ljubavno pismo, je Curt Grey slišal iz specerijske trgovine, kako mu je nekdo s ponarejenim ženskim glasom zaklical: »Ah, predraga! Tuleč smeh je sledil klicu. Ko je Curt prihodnjič prišel mimo, se je izognil prodajalni, šel na ono stran trga pred rotovžem in odprl brzojavni urad četrte ure prej kakor sicer.

Nekaj dni kasneje je prišel Scott v spremstvu krdela mladih fantalinov v telefonski urad, da odda nočno brzojavko. Ko jo je Curt prevzel, da pošteje besede, je opazil, da je naslovljena na Elsie Shuling-kampovo v Red Arrovu in da je vsebovala petdesetkrat besedo: »Predraga.«

»Tega ne morem odposlati, gospod Scott,« je izjavil Curt. Glas se mu je tresel.

»Zakaj ne morete brzojavke odposlati?« je vprašal izzivalno G. W. Scott.

Drugi možakarji so se hihitali. Curt se je sklonil preko pregrade in zagrabil Scotta za glavo. Stisnil mu jo je pod pazduho in pričel petrolejca biti v obraz. Scottu so nabrekli oči in iz nosa mu je pričela teči kri. Zagrabil je debelo knjigo, v kateri so zbrane brzojavne pristojbine in z njo počil Curta po tilniku. Telegrafist se je zgrudil na tla in obtežal nekaj minut nezavesten.

Toda kmalu se je opomogel in zaklenil brzojavni urad. Nato je šel v svojo sobo v Kentucky Colonel Hotel in pričel pospravljati stvari v kovčeg. Z nočnim vlakom se je odpeljal iz mesta. Brzojavni urad je tri dni ostal zaprt.

Vlagatelji ne izgube ničesar zaradi kmečke zaščite! Z ozirom na razne neosnovane govorice, ki se širijo o kmečki zaščiti, opozarja Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani, da ne grozi vlagateljem denarnih zavodov niti najmanjša nevarnost niti delnega odpisovanja vlog, ker bodo vsi denarni zavodi, ki bodo odpisali svojim kmečkim dolžnikom del njihovih dolgov, prešli od države odškodnino za vse od-pise, za katere ne bodo zadostovale njihove rezerve in pri bankah še polovica delniške glavnice. Zato nova uredba o zaščiti kmetov sploh ne dopušča niti najmanjšega odpisa v breme vlagateljev.

Rubež prejemkov nestalnih uslužben-cov. Kadar gre za zaznambo na prejemke nestalnih uslužbenecov v službi države, ki niso niti pragmatični uslužbenci niti dnevničarji po uradniškem zakonu in niso plačani iz rednega državnega proračuna, je smatrati take nameščence kot nestalne državne uslužbence, enake dninarjem (§ 182. u. z.). Ti tudi niso obvezani plačevati prispevkov za podporni sklad pomožnega osebja, temveč so zavarovani pri okrožnih uradih za zavarovanje delavcev. Taki nestalni državni nameščenci so n. pr. začasni davčni izvrševalci. Na prejemke nestalnih nameščencev je pa po § 3. zak. od 28. IV. 1873, drž. zak. št. 68, izvršba nedopustna.

Za čistost uradnega jezika. Razveseljivo znamenje so glasovi, ki se zadnji čas pojavljajo v raznih listih in dnevnikih, in ki zahtevajo, naj se tudi v uradnem poslovanju skrbi in pazi na čistost jezika. Zlasti veljajo ti napor povečanju pažnje pri prevajanju zakonov iz srbo-hrvaščine. Zaradi površnosti ali malomarnosti imamo tudi v Sloveniji po uradih vse polno inspektorjev, sekretarjev, direktorjev itd., namesto nadzornikov, tajnikov, ravnateljev, uslužbenci so razvrščeni po grupah in kategorijah, so manipulativni in arhivski uradniki, pisarnam pravimo kancelarija, imamo »mesno« kontrolo namesto krajevne, gremo na bologvanje, pišemo uverjenja, pokojnine so pa postale penzije in se morajo — žal le, premnogokrat tudi po večkrat — »regulirati.« Vse te in neštete druge tuje in po nemarnem izposojene besede dokazujejo samo lenivost mišljenja, hlapčevsko oboževanje tujega in pomanjkanje slehernega čuta za jezikovno snažnost. Bilo bi prav, da bi tudi po naših uradih končno že začeli uporabljati lepo, čisto slovenščino brez vseh nepotrebnih izposojenk in tujk, brez katerih bomo prav lahko obstali.

Častniki — staroupokojenci

Po zagrebškem »Penzioneru« posnemamo, da se je v mariborskem krajevnem odboru Združenja upokojenih častnikov in vojaških uradnikov ustanovil poseben odsek za staroupokojence. Predsednik tega odseka je upokojeni podpolkovnik gospod Herman Vidmar. V dopisu, poslanem navedenemu zagrebškemu upoko-jenškemu glasilu, poroča o dosedanjih delih za rešitev tega vprašanja.

Namen odseka za staroupokojence je, organizirati vse častnike in vojaške uradnike, upokojene po starih zakonih. Predsednik naglašja, da so staroupokojenci v resnici »četrti stan«, ki se že dolgo bori za izenačenje pokojnin, pa zaman. Doslej so samo poedinci skušali najti izhoda iz te revščine, a uspeha ni bilo. Zato nameravajo ti odseki zbrati v vsakem večjem kraju vse staroupokojence svoje stroke in jih pripraviti do tega, da se bodo včlanili v krajevne odbore organizacije, oz. da se vpišejo pri krajevnih poverjenikih. Kjer odborov še ni, naj se ustanove čimprej. V že obstoječih krajevnih odborih organizacije je zahtevati ustanovitve posebnih odsekov za staroupokojence. Ti odseki naj prevzamejo propagando za nabiranje članov in za širjenje društvenih ciljev v dotičnem kraju. Tudi pri osrednjem odboru Združenja naj se ustanovi tak odsek za staroupokojence.

Zakaj čvrsti?

Vsaka aroma, seveda tudi kavna aroma, ima to lastnost, da se izdiši. Kaj pa bi bila kava brez arome! Zato je tudi dobila nov tesno zaprt kartonski ovoj zmeraj dobro dišeča

Kneippova sladna kava

Župan ni občinski nameščenec. Na tožbo mestnega župana in podžupana v Sarajevu, katerega je fin. ministrstvo znižalo prejemke skladno s predpisi o znižanju prejemkov občinskim uslužbencem, je razsodil državni svet, da župani in podžupani mestnih občin niso občinski nameščenci in njihovi prejemki niso plače. Po ti razsodbi, ki more veljati tudi za župane in podžupane ostalih občin, teh občinskih funkcionarjev ni smatrati za občinske uslužbence.

Reklamacije. Opozarjamo cenj. naročnike, da reklamacije izostalih ali na pošti izgubljenih števil listov niso več proste poštnine. Prosimo torej, da take dopise pravilno frankirate.

Marginalije. Iz »Glasnika železniških činovnikov« objavljamo naslednje prav uspele »Sodobne pregovore«: »Delal ali ne delal — glavno je, da se vračunajo leta za pokojnino.« — »Slava mu, ker je izpraznil proračunsko mesto!« — »Kdor drugemu jamo koplje, dobi višjo položajno skupino.« — »Čakaj trava, da te osel popase!«

Vera X.

Vsak odsek zase bi potem deloval za skupne cilje. Zlasti naj bi ti odseki izdelovali osnutke raznih skupnih vlog in spomenic, ki se bodo nato predložile odločujočim. Odposlanci posameznih krajevnih odborov za staroupokojence se bodo nato sestali in dokončno sestavili besedilo teh prošelj ali spomenic. Seveda bo šlo vse to samo s posredovanjem osrednjega odbora.

Staroupokojeni častniki in vojaški uradniki nameravajo poslati te spomenice zlasti tudi narodnim poslancem in drugim vplivnim osebam izven vlade. Treba je pa, da se vse te predstavitve kar najprej sestavijo in dokončno oblikujejo, ker jih bo zaradi sestavljanja drž. proračuna treba predložiti prav kmalu, vsaj pa do konca novembra.

Predsednik g. Vidmar mimogrede predlaga, naj bi Maribor vsaj začasno prevzel vodstvo te akcije, seveda bi bilo treba, da ga vsi ostali krajevni odbori oz. njihovi odseki za staroupokojence sproti obveščajo o storjenih ukrepih in o številu svojih staroupokojenih članov.

Upokojenec

Koliko je društev upokojencev? V Sloveniji imamo več organizacij upokojencev, med katerimi sta dve splošni, to se pravi, da sprejemata člane vseh panog službe, druga društva so pa strokovna in obsegajo samo upokojence dotične stroke. Splošni sta organizaciji: »Društvo državnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani« in »Društvo jugoslov. državnih in samoupravnih upokojencev in upokojenk v Mariboru«. Razen teh dveh največjih upoko-jenških organizacij imamo v naši banovini še: »Društvo upokojenih orožnikov v Ljubljani«, v Mariboru je krajevni odbor »Združenja častnikov in vojaških uradnikov«, mimo teh dveh obstojita pa v Ljubljani še organizaciji upokojenih železničarjev in delavstva tobačne tovarne. V Ljubljani deluje tudi »Društvo upokojenega učiteljstva«, ki je pa v poglavitnem samo dobrodelnega zna-

čaja in ima lepo uspevajoč pogrebni sklad. — Kakor je videti, je tudi med državnimi upokojenci precej različnih stanovskih organizacij, ki pa seveda na žalost združujejo le majhen del vseh upokojencev. Saj je vseh vpisanih članov pri navedenih organizacijah — tudi če prištejemo neplačujoče člane — komaj za tretjino vseh upokojencev. Drugi dve tretjini stojita pa popolnoma nebržno ob strani in uživata uspehe delovna organiziranih tovarišev.

Vlagajte pravočasno prijave za draginjske doklade! Mnogim upokojencem ni znano, da se morajo (ne le v mesecu oktobru) vse spremembe v njihovih družinskih in premoženjskih razmerah sproti takoj javljati pristojni finančni direkciji. Kdor takih prijav ne vloži brez odlašanja, mora neopravičeno prejeti doklade vrtni in tvega, da bo kaznovan. Če pa si je medtem

pridobil pravico do doklade, pa tega v teku treh mesecev ni prijavil, izgubi doklado za ves minili čas.

Pritožbe upokojencev. Zagrebško Društvo drž. pensionera savske banovine je predložilo fin. ministrstvu vlogo, s katero prosi, naj bi se odpravila dosedanja praksa, po kateri zagrebška finančna direkcija osporava posameznim upokojencem pokojnino, če ne morejo predložiti odločb o odmeri pokojnine. Vloga navaja več primerov, kjer zahteva savska fin. direkcija predložitev takih odločb od upokojencev, hkrati pa jim je ustavila nadaljnje izplačevanje pokojnine, dokler odločb ne predlože. Tako n. pr. je bila ustavljena pokojnina vdovi nekega orožnika, stari 85 let, kateri se pokojnina nakazuje že 46 let, ker starka ni mogla najti in predložiti upokojitvenega dekreta. Prav tako je bila pokojnina ustavljena nekemu upokojenemu naredniku, kateremu je bilo pokradeno več stvari, med njimi tudi pokojninske listine. Za izdaje prepisov je moral plačati predpisane visoke takse, ker fin. direkcija listin ni imela. Zagrebško društvo upokojencev prosi, naj bi se v bodoče ta praksa ne izvajala več, ker je nezakonita in predstavlja veliko nevarnost za upokojence. Dolžnost upravnih ob-

lastev je, da imajo vselej za izplačevanje vselej ločena, združijo v enotno organizacijo, ki bi mogla imeti do 7000 članov. Kot glavno smernico naj bi veljale naslednje točke skupnega delovnega načrta: skupni posmrtni, podporni in drugi skladi, skupni nastopi pri raznih volitvah, kot n. pr. v bolniški sklad, skupno zadružno delovanje, skupno izdajanje strokovnega časopisa in ustanovitev osrednjega enotnega tajništva. Nova organizacija naj bi delovala vzajemno z društvom spremljevalcev vlakov in z Združenjem železniških uradnikov. Doslej se pa praktično še niso pričela dela za izvedbo teh načrtov.

Postranski dohodki železniških upokojencev. Prometno ministrstvo je odločilo, da se določbe o postranskih prejemkih državnih prometnih uslužbencev v bodoče uporabljajo tudi za železniške upokojence, njihove vdove in sirote. S to spremembo je železniškim upokojencem in njihovim družinskim članom vrnjena možnost, da se morejo oskrbeti z najpotrebnejšimi količinami premoga po znižani ceni, kar jim bo pri itak skrajno nizkih prejemkih v veliko olajšanje.

Iz organizacij

Iz organizacije strojevodij. Na glavnem rednem obnem zboru je članstvo Združenja strojevodij razmotrivalo vprašanje ustanovitve skupne organizacije vsega železniškega strojnega uslužbenstva. Da bi se to edinstvo doseglo, bi bilo treba, da se obstoječa društva strojevodij, kurjačev in pregledovalcev železniških voz, ki so bila do-

Organizacija železniških uradnikov. Na zadnjem obnem zboru so se kot glavne točke društvenega programa ugotovile: osnivanje oblastnega odbora v Subotici, ustanovitev Zveze strok. organizacij uslužbencev prometnega ministrstva, nadaljevanje del za zgraditev doma Lige slovanskih železniških uradnikov na Jadranu, delo za

povečanje števila članov, izboljšanje glasila itd. Iz tajnikovega poročila je bilo razvidno, da večina vlog in predstavk ni bila sprejeta. Mnoge teh važnih spomenic smo v našem listu že objavili. Glede sprejema uradnikov bivše III. kategorije v organizacijo se ni lani odločilo nič dokončnega. Na lanskem obnem zboru se je ugotovilo, naj se v Združenju organizirajo najprej vsi uradniki z visokošolsko in sredejšolsko izobrazbo, šele nato naj bi se organizacija razširila na železn. uradnike bivše III. kategorije, če si ti dotlej ne bi ustanovili lastne organizacije. Pri taki ustanovitvi jih bo Združenje podpiralo. Glede stališča nasproti lanskim znižanjem prejemkov, je tajniško poročilo pojasnilo, da organizacija ni mogla nastopiti z vsem članom, ker je od prometnega ministrstva prejela posebno prepoved za obravnavanje tega vprašanja s članstvom, kar je onemogočilo uspešnejšo borbo.

Po svetu

Dodatki državnih uradnikov na Češkem. Pred nekaj meseci je Češkoslovaška vlada izdala odločbo, da ne sme noben državni uradnik imeti izrednih doklad, nagrad itd. več kot 8000 Kč na leto. V posebnih, upoštevanih vrednih primerih sme posamezni uradnik imeti do 12.000 Kč nagrad na leto, to pa z odobrenjem pristojnega ministra, sporazumno s fin. ministrstvom. Če naj se pa prekorači tudi ta znesek, mora dati dovoljenje celokupna vlada.

Položaj uradništva na Francoskem. Sedanja Blumova vlada ljudske fronte je odpravila vse odredbe o znižanju prejemkov francoskih drž. nameščencev, katere so bile izdane v dobi Laval in Doumergea. Finančni minister V. Auriol je izjavil, da je indeks cen, odkar so bili ti Lavalovi zakoni objavljeni, t. j. od lanskega avgusta, narastel od 420 na 451. To se pravi, da je cena življenjskih potrebščin narastla skoro za 10%. Zato se bodo oz. so se že zvišali na nekdanjo višino prejemki nižjih drž. uslužbencev in upokojencev, ki so bili lani znižani za 8 do 10%. To zvišanje bo veljalo francosko drž. blagajno nad 1300 milijonov frankov. Hkrati se bodo pa znižale visoke uradniške plače, tako da ostanejo prejemki

do 12.000 frankov nezmanjšani. Prejemki v višini 50.000 frankov na leto se bodo znižali za 10%. S tem bo torej drž. uslužbencem na Francoskem vrnjenih približno 1300 milijonov frankov.

Zvišanje plač avstrijskih častnikov. Začetek septembra je bil objavljen v Avstriji zvezni zakon o službenih prejemkih policijskih vojaških uslužbencev. Po tem zakonu so bili službeni prejemki častnikov znatno zvišani, tako, da so nasproti plačam podčastnikov in vojaških uradnikov sorazmerno večji kot so bili pred vojno. Prav to zvišanje oficirskih plač je pa vzbudilo med avstrijskim aktivnim in upokojenim državnim uslužbenstvom željo po splošnem povečanju prejemkov. Zlasti tudi staroupo-kojenci upajo, da bo mogoče izenačiti njihove pokojnine s pokojninami novjših upokojencev. Pričakujejo, da se bo to izenačenje, ki naj se izvrši postopoma, pričelo izvajati že s pričetkom prihodnjega leta. Prav tako so avstrijski upokojenci prepričani, da bo vlada preklicala določbe o znižanju oz. ustavitvi pokojnin in doklad, če ima upokojenec še druge, postranske dohodke.

Vsi si želimo konca nepovoljnega stanja na denarnem trgu in iz tega izvirajoče gospodarske krize! Priznanje, ki ga po celi državi uživa slovensko denarništvo, temelji zlasti na vzorni urejenosti naših hranilnic, na gospodarnosti in vstrajnosti slovenskih hranilcev, ki so svoje denarne zavode dvignili do takega ugleda in pripomogli domovini do blagostanja!

Pomagajmo si sami!

Vlagajte svoje prihranke, vir blagostanja, v domači največji denarni zavod, to je

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA V LJUBLJANI

DAMAST IN
PLATNENI GRADL
ZA ŽIMNICE

zelo ugodno in v veliki izbiri
pri tvrdki

Robert Goli
Ljubljana
Šelenburgova ulica 3

Tovariši!

Kupujte svoje po-

trebščine pri tvrdkah,

ki inserirajo v

„NAŠEM GLASU“

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413
Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 8% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Telefon 2673 Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Senzacija!

SIN tvrdke KIFFMANN, Maribor

je otvoril na Mestnem trgu 8, trgovino z urami, zlatino in optiko. Radi vpeljave prodajam po neverjetno znižanih cenah!

Priporočamo tvrdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana

Franciščanska ulica

Telefon št. 2312

Račun pošt. hran. 10.761

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

Lastna tvornica šolskih zvezkov

KROJAŠKI ATELJE

Fran Iglič, Ljubljana

Pražakova ulica

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. Lastna zaloga modnega blaga. Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 / Telefon št. 2421

*Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!*

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, rje prosti jedilni pribor itd.